

Tävlingar, jakt och
skytte

UNG JÄGARE

KRETSKAMPEN

Kretskampen är en skytte- och kunskapstävling som är till för ungdomar i åldern 13-20 år. Tävlingen arrangeras av Svenska Jägareförbundets länsförening tillsammans med en jakttskytteklubb. Det lag som vinner länsfinalen går vidare till att tävla i SO-finalen. Inbjudan att delta i tävlingen går ut till kretsens ungdomsansvarige, som bildar lag bestående av ungdomar från kretsen. Varje lag ska bestå av minst 3, högst 5 deltagare. Flera lag från samma krets får ställa upp.

Tävlingen består av följande 5 moment:

Teorifrågor

10 teorifrågor utformade av arrangerande krets. Varje rätt svar ger 1 p. Maxpoängen för laget är 50 p. Varje deltagare i laget lämnar egna svar. Obs! Gruppen får samarbeta! Tid 10 min. Vid färre än 5 lagmedlemmar lottas vem/vilka som får räkna sina svar fler gånger.

Lerduvor

10 trapduvor per deltagare, 2 skott per platta. Varje träffad duva ger 1 p. Maxpoäng för laget 50 p. Vid färre än 5 lagmedlemmar lottas vem/vilka som skjuter fler gånger. Alla 50 skott ska alltså skjutas. I övrigt gäller reglemente för nordisk trap.

Löpande hare

2 harlop (4 skott) per person. Totalt 10 löp (20 skott) per lag. Målet är jägarexamens markmål. Varje hare beskjuts med 2 skott. ≥ 8 träffade hagel ger 5 p. 1-7 träffade hagel ger 1 p. maxpoäng för laget är 50 p. Markering efter att alla i laget skjutit klart. Vid färre än 5 lagmedlemmar lottas vem/vilka som får skjuta fler gånger. Samtliga 20 skott ska skjutas.

Råbock

5 skott per person. Totalt 25 skott per lag. Målet är stillastående råbock. Avstånd 50 m, skjutning utan stöd. Endast kaliber .22 lr. Varje träff inom träffområde ger 2 p. Maxpoäng för laget är 50 p. Markering efter att alla skjutit klart. Vid färre än 5 lagmedlemmar lottas vem/vilka som får skjuta fler gånger. Samtliga 25 skott ska skjutas.

Stående älg

5 skott per person. Totalt 25 skott per lag. Målet är stillastående älgfigur på 80 m med oringat träffområde. Skjutning sker med jägarmässigt stöd. Minst klass 2 kaliber. Träff inom träffområde ger 2 p. Maxpoäng för laget är 50 p. Markering efter att alla skjutit klart. Vid färre än 5 lagmedlemmar lottas vem/vilka som får skjuta fler gånger. Samtliga 25 skott ska skjutas.

Summa: 50 p/deltagare; 250 p/lag. Lag med flest poäng vinner. Viktigt är att alla klarar säker vapenhantering under hela tävlingen.

Stationerna behöver inte avklaras i någon speciell ordning. Ett lag som är klar med en station förflyttar sig till en ledig. Lagledaren/ungdomsansvarige följer med laget och ser till att momenten flyter. Laget får inte ta hjälp från någon annan än lagmedlemmar och lagledare.

JÄGARMARSCH

Tävlingen består av olika många stationer. Här nedan beskrivs 10 stycken stationer.

En bana på cirka 2,5 km snitslas upp och stationsnummer 1-10 markerades. Varje station kan maximalt ge 10 poäng vilket ger totalt 100 poäng vid målgång om alla delmomenten var rätt.

Förslag på olika delmoment:

Station 1 – Avståndsbedömning

Exempel: en grävling sätts ut på 15 meter, ett rådjur på 25 meter som har huvudet skymt av grenar, en hare på 30 meter och slutligen en räv på 45 meter. Endast haren och grävlingen är skjutbara, då räven är på för långt håll och rådjuret går inte att könsbestämma.

Station 2 - Säker vapenhantering

Exempel: en stafettbana med fem stycken hinder snitslas ut som sedan deltagarna ska passera med Säker vapenhantering.

Station 3 - 22 L skytte

Exempel: skytte på självmarkerande kaniner eller att med hjälp av ståltråd och tre limklämmor fästa tre lerduvor på olika höjd samt placera ut två duvor på marken. Fem skott ska avlossas varav två med skjutkäpp.

Station 4 - Ägg från hönsfåglar

Exempel: ställ iordning fyra äggreden av till exempel tjäder, orre, raphöna samt fasan. Poängberäkning: 2,5 poäng för varje rätt svar.

Station 5 - Hagelskytte

Exempel: här kan jaktstigmål användas, träff ger 5 poäng och bom 0 poäng. Inga hagel räknas. 5 poäng för säker vapenhantering. Säker vapenhantering gäller för alla skjutstationer.

Station 6 - Fällor

Exempel: sätt ut fällor av olika slag. Gör upp frågor om fällan är rätt- eller felplacerad, om det är en levandefälla eller slagfälla. För vilket djur fällan är ämnad och så vidare.

Station 7 - Eld

Exempel: på den här stationen ska man göra upp eld av skogens material med bara en tändsticka. För att öka mysfaktorna kan man ha två eldar brinnande vid stationen. Ett snöre fastsatt på två pinnar ska brinna av på 1-2 minuter. 5+5 poäng.

Station 8 - Horn

Exempel: plocka ihop en bunt fällhorn av råbock, älg, kronhjort, dovhjort samt ren och skriv ner kniviga frågor kring dessa horn.

Station 9 - Skinn och kranier

Exempel: skinn och kranier ska paras ihop på tid. För att göra övningen svårare kan man ta med skinn som inte passar med några kranier och vice versa. Fem skinn och fem kranier ska dock passa ihop.

Station 10 - 22 L skytte

Exempel: ställ ut en rådjursfigur, avståndet på 45 meter, träff inom träffområdet räknas. Ett 22 L vapen används och säker vapenhantering gäller, 5+5 poäng.

Placera ut alla lagen på var sin station. Om det finns fler lag än stationer får man göra upp en väntlista. Lagen får 5 minuter på varje station. Roter sedan lagen mellan stationerna tills dess att alla lagen varit på alla stationerna. När alla kommit i mål är det trevligt att avsluta med lite koryvgrillning samtidigt som man redogör de rätta svaren samt vilka intryck man fått av deltagarna.

Utse en vinnare och ha en prisutdelning.

SKYTTETÄVLINGAR

Jägarduvan, Gyttorps cup samt de svenska mästerskapen är alla öppna för ungdomar. Uppmuntra ungdomarna till att anmäla sig till dessa tävlingar. Givetvis är det bra om Jägareförbundet kan hjälpa till att anordna regelbundna träningstillfällen för ungdomarna.

HAGELSKYTTE

Ballongdansen: Fungerar bäst om det är lite vind. Knyt fast ballonger i ett snöre framför kulfånget. Ballongerna fångas då av vinden och rör sig ryckigt kring repet. Ballongen är ett självmarkerande mål.

Stillastående lerduvor: lägg ut lerduvor med jämna avstånd i en grusvall och försök träffa dem en efter en utan att sikta. Titta på duvan, lägg an och tryck av i samma ögonblick som kolven hamnar vid axel och kind. Lerduvan kan givetvis ersättas med andra föremål. Variera avstånd och tempo. Övningen är främst för hagel men går även med kulvapen, som då ger bra övning i att repetera snabbt.

Hagelsvärm: skjut på ett papper för att visa på spridningen av olika hagel/trångborrningar. Låt varje deltagare få skjuta på sitt eget papper för att bli medveten om hur de själva skjuter. Variera både avstånd och trångborrningar. Förklara vad som menas med jägarmässigt avstånd.

Bildäcket: en pappskiva i ett bildäck som rullar nedför en svag slänt är ett bra sätt att simulera ett springande vilt. Pappskivan fungerar som markör (fungerar både med hagel och kula).

KULSKYTTE

Anatomiskytte: Låt alla deltagarna skjuta på en figur med minst ett skott. Låt alla skjuta utan att markera. Samla sedan alla deltagarna och gå igenom hur de har skjutit. Vänd på figuren för att se vilken anatomidelen som blivit träffad. Gå igenom vad som händer om man skjuter för högt eller för lågt, hur detta påverkar djuret och så vidare.

Luftgevärsskytte: Fördelen att träna med luftgevär är många. Det går att öva alla typer av skjutsituationer för kulvapen. Bra självmarkerande mål som föreställer olika slags vilt finns att köpa till bra pris. Ju fler olika mål att skjuta på desto roligare!

JAKTSTIG

Genom att kombinera jaktstig med jaktkunskap skapar man en tävling som inte ensidigt belönar den skickligaste skytten. Vid varje skjutstation försöker man efterlikna en verklig jakt där man varierar viltet. På de olika stationerna finns också mer eller mindre kluriga frågor att besvara. Exempel på frågor kan vara att identifiera spillning eller fjädrar, känna igen namnet på en växt, veta kaliberkravet vid bäverjakt eller identifiera en avbildad hundras.

VAPENHANTERING/VAPENVÅRD

Gå igenom hur man ska handskas med vapen och hur man gör får att rengöra ett vapen. Låt gärna deltagarna får testa på själva. Här kan man även använda bössatrappor för att få känna på olika skränkningar eller bakkappor.

OLIKA AMMUNITION

Att visa på de olika typerna av ammunition är alltid uppskattat bland ungdomarna. Fyll flera 5-litersdunkar med vatten och eventuellt karamellfärg och ställ ut på skjutvallen. Låt någon av deltagarna skjuta ner en dunk med tex. en hagelpatron, slugg, jaktmatch, 22:a etc. Det brukar bli väldigt effektivt när vattnet sprutar och man kan lätt se hur olika ammunitionen fungerar. Förklara varför man använder olika ammunition till olika slags vilt.

AVSTÅNDSBEDÖMNING

Avståndsbedömning kan man träna i alla slags situationer. Under tipspromenaden kan man försöka uppskatta hur långt det är till nästa synliga fråga, under skyttet när man skall avgöra om man får skjuta eller inte, vid fågelskådning kan man försöka uppskatta hur långt det är till olika slags fåglar. En bra övning är att ta med sig ett långt måttband ut i skogen. Utse en startpunkt och låt deltagarna utse en punkt som ligger 10 meter bort. Mät sedan upp hur långt det är till respektive punkt.

FADDERJAKT/UPPSIKTSJAKT

Småviltsjakten är en bra jakt att bedriva tillsammans med nya jägare/unga intresserade. Rådjur, hare och räv är i nämnd ordning det som är mest intressant. Om det är älg ni ska jaga, se då till att inte ta för långa såter. Maximalt 2 timmar åt gången.

Hur når man ut till ungdomarna: använd olika slags media.

Annonsera i Svensk Jakt nyheter, meddela de som är ansvariga för hemsidan (län, krets och nationell). Sätt upp information om jakten på skolorna i området. Gör ett utskick till ungdomsmedlemmarna i länet. Det blir en större kostnad första gången men sedan har man deras mailadresser att använda senare.

Före jakten:

- meddela den gemensamma samlingspunkten för jakten
- gör upp tydliga avskjutningsregler. Lämna över reglerna till deltagarna.
- Dela ut en karta på jaktområdet där passen finns markerade
- Kolla upp säkerheten och berätta för deltagarna var näste passkytt är placerad. Informera om förbjudna skjutriktningar.

Under jakten:

- kommunikation under jakten är viktig. Uppmana hundförarna att de informerar om var de befinner sig och åt vilket håll de går.
- Informera och berätta för deltagarna hur du som jaktledare tänker lägga upp jakten
- Ta inte för stora såtar
- Om marken tillåter så släpp fler än en drivande hund. Eventuellt att du släpper hundar på två olika ställen i såten
- Om drevet går ur såten och du bedömer att det tar tid innan drevet kommer tillbaka. Släpp då på en stötande hund i samma såt. Aktivitet hela tiden är viktigt för ungdomar. Se till att det hela tiden händer något.
- Låt inte passkyttarna stå för länge på passet
- Gör alltid upp en brasa där man kan värma sig och umgås. Detta skapar ofta en samhörighetskänsla.
- Gör ett avbrott under jakten. Samla alla runt brasan och ha en genomgång. Koka gärna kaffe samt bjud på något gott att äta alt. att man äter sin matsäck.

Efter jakten:

- Ta namnen på alla deltagarna. Skriv upp mailadresser och mobilnummer
- Upprätta en adressbok.
- Informera om hur du kallar till nästa jakt (via mail, SMS etc.)
- Stäm av med deltagarna hur de har upplevt dagen, vad har de sett osv.

Att tänka på som fadder:

1. berätta vad du heter, berätta om dig själv och om jakt och hundar
2. småprata med deltagaren för att själv skaffa dig en bild om deltagarens kunskaper och vana av jakt
3. informera om hur radiokommunikationen bör vara
4. berätta om och visa säker vapenhantering
5. berätta hur man ska stå på passet för att få de bästa förutsättningarna
6. informera om skotthåll och de svårigheter som finns
7. visa hur man tar ut riktpunkter som motsvarar längsta skotthåll
8. låt deltagaren avgöra om denne vill skjuta, viktigt att deltagaren inte känner någon press
9. vid passning av ett djur bör deltagaren själv få arbeta. Visa gärna, men låt deltagaren få göra jobbet
10. lär ut hur man visar det fällda djuret respekt
11. det är viktigt att det inte är någon stress under jakten. Jakten ska vara lugn och rolig!

JAKT MED HUNDKLUBBAR

Att anordna fadderjakter tillsammans med en rashundklubb ger ett bra tillfälle att visa på hur olika hundar jagar samt att ungdomarna får möjlighet att få uppleva olika sorters jakter. Det ger även rashundklubben tillfälle att förklara hur hunden jobbar under jakten och vilka egenskaper rasen har. Kontakta en hundklubb för att se vilket samarbete som ni kan ingå. Kom överrens med hundklubben om vilka som ska stå för jaktmarkerna, faddrarna, hundar samt ungdomar. Ungdomarna bör få möjlighet att välja om de vill sitta med på ett pass eller följa med hundföraren.

RIP- OCH FASANJAKT

Jakt på hönsfåglar med stående hund är en verksamhet som är både händelserik och spännande. Här har man stora möjligheter att visa hur hunden arbetar i terrängen: hur den söker från sidan och framifrån, hur den vädrar och ger stånd framför en fågel. Då hunden ger stånd är det viktigt att leda deltagarna till en plats bakom hunden och jägaren innan fågeln fålls. Även om det inte finns så många fåglar är verksamheten spännande. För många är situationen helt ny och fylld av intryck och upplevelser. Med lite tur kan deltagarna få bevittna hela händelseförloppet från det att fågeln flyger upp, skjuts ner, faller och apporteras. Vid denna sorts jakt är det viktigt att man jagar med en duktig och erfaren hund. Om man vill arbeta med en spetshund får man tänka på att gruppen deltagare inte bör vara för står. Glöm inte att planera in en rast vid någon lägereld under dagen.

FISKE

Låt deltagarna få fiska i närmsta sjö. Fråga först den lokala fiskeklubben vilka regler det är som gäller för fisket. Lär deltagarna vad de bör tänka på när de fiskar. Var ska man stå, vad behöver man för redskap etc. Visa även hur man tar ut en fisk och hur man kan tillaga den.

FÄLLFÅNGST – RÄV

För räv är det bäst att bygga en stationär fälla så som värmländsk-tunnelfälla. Ha fällan i närheten av en väg. I anslutning till gamla lador är ett bra ställe. Börja åtla in fällan omgående, men ha fällan säkrad den första tiden, när ni ser att viltet går in och tar åtel, kan ni gillra upp fällan.

FÄLLFÅNGST - MINK

Bra fångstplatser för mink är längs vattendrag. Slagfällor är att föredra. Om annan fälla används är det viktigt att vittja fällan regelbundet och regelmässigt. Maskera fällorna nog och kom ihåg att göra en markering på ett träd eller med en kvist så du hittar tillbaka till fällorna.

FÄLLFÅNGST - KRÅKA

Att bygga en bra kråkfälla är A och O för fångst. Norsk kråkfälla är en av de bästa. Bygg fällan vid en undanskymd plats. Ritningar finns i boken Fällor och Fällfångst eller på Naturvårdsverkets hemsida. Börja åtla in fällan omgående och vittja fällan tidig morgon sen kväll. Kråkfåglar blir misstänksamma om de ser någon vid fällan under dagarna så undvik att ställa fällan på ställen där det brukar gå folk. En del jaktvårdskretsar har skottpengar på kråkfåglar, så hör efter om inte de kan stå för material till fällan.

SÖK STÖD GENOM SVENSKA SKYTTESPORTFÖRBUNDET

Det finns flera olika bidrag man kan söka om man vill starta upp en återkommande skytteträning för ungdomar, ett enskilt läger eller annan aktivitet för ungdomar.

Alla föreningar som är medlemmar i Svenska Skyttesportförbundet (SvSF) och som bedriver någon form av skytteverksamhet med sina ungdomar har rätt att söka bidrag för all sin ungdomsverksamhet. Anslutna föreningar har rätt att söka både kommunalt- och statligt aktivitetsstöd!

Därutöver finns det möjlighet att söka andra bidrag till ungdomsverksamhet från medel som SvSF årligen får av Riksidrottsförbundet (RF).

STÖD FÖR UNGDOMSAKTIVITET

Statligt aktivitetsstöd/LOK-stöd söks hos RF och ger pengar till ungdomsaktiviteter som är återkommande (som tex. ungdomsskytte varje lördag).

Mer information finns under "Ekonomi & Bidrag" på www.rf.se. Föreningar har även rätt att för samma ungdomsaktivitet även söka kommunalt verksamhetsstöd från kommunen. Här skiftar dock både regler och stödets storlek så kontakta din egen kommun för information. Alla SvSF-anslutna föreningar har alltså rätt att söka både statligt och kommunalt stöd för samma ungdomsgrupp och aktivitet.

En viktig anledning till att ungdomsaktiva föreningar ska söka verksamhetsstöd hos sin kommun är att de får bättre hjälp och mer förståelse från sin kommun. Det har visat sig att om föreningen får klagomål om oljud på banan, problem men hyreskontrakt eller dylikt så får en förening med ungdomsaktivitet bättre hjälp än föreningar med enbart vuxna. En ungdomsaktiv förening uppskattas och skyddas av våra politiker.

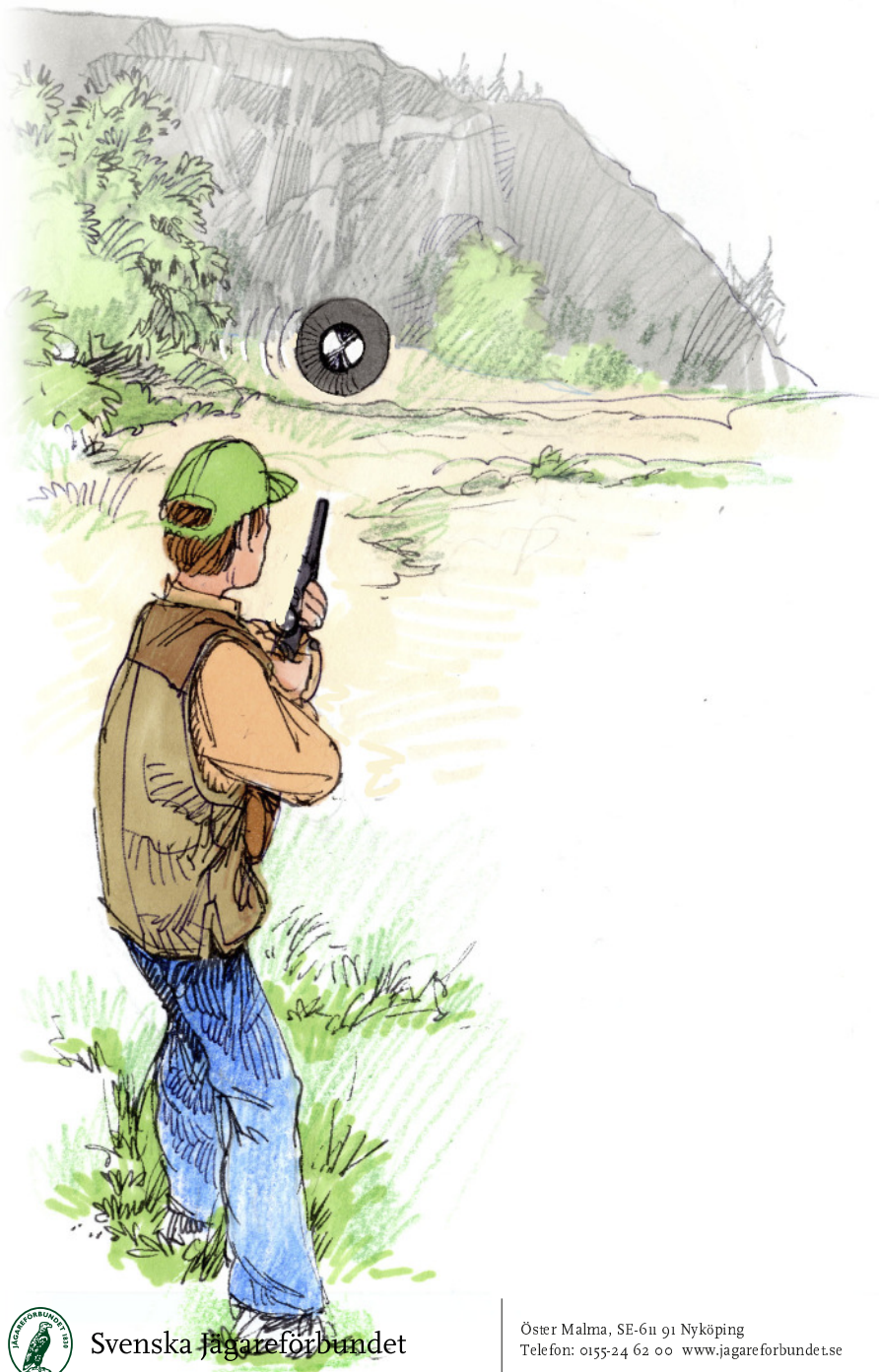
ÖVRIGA BIDRAG FÖR UNGDOMSENGAGEMANG

Utöver LOK och verksamhetsstödet så finns även andra bidrag man kan söka hos Skyttesportförbundet. Kanske behöver ni köpa in nya luftgevär till föreningen, eller renovera inomhusskyttebanan? Genom att fylla i en blankett kan den önsknigen gå i uppfyllelse.

För frågor om hur man gör med de olika stöden samt vilka andra bidrag som finns så kan ni kontakta:

Håkan Hemäng
Svenska Skyttesportförbundet
h.hemang@skyttesport.se

Ungdomsansvarig
Svenska Jägareförbundet

Svenska Jägareförbundet

Öster Malma, SE-611 91 Nyköping
Telefon: 0155-24 62 00 www.jagareforbundet.se